EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 24.8.2020.
COM(2020) 462 final

2020/0215 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Slovākijai saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2020/672 piešķir pagaidu atbalstu, lai mazinātu bezdarba risku ārkārtas situācijā pēc Covid-19 uzliesmojuma

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Padomes Regulā (ES) 2020/672 ("*SURE* regula") ir noteikts tiesiskais regulējums Savienības finansiālās palīdzības sniegšanai dalībvalstīm, kurās ir vai kurām draud nopietni ekonomikas traucējumi, ko izraisījis Covid-19 uzliesmojums. Atbalsts saskaņā ar *SURE* galvenokārt paredzēts, lai finansētu saīsināta darba laika shēmas vai līdzīgus pasākumus, kuru mērķis ir aizsargāt darba ņēmējus un pašnodarbinātas personas un tādējādi samazināt bezdarbu un ienākumu zudumu, un kā papildu finansējums dažiem ar veselību saistītiem pasākumiem, jo īpaši darba vietā.

Slovākija 2020. gada 6. augustā lūdza Savienības finansiālo palīdzību saskaņā ar *SURE* regulu. Saskaņā ar *SURE* regulas 6. panta 2. punktu Komisija ir apspriedusies ar Slovākijas iestādēm, lai pārbaudītu, vai pēkšņi un būtiski pieaug faktiskie un plānotie izdevumi, kas tieši saistīti ar valsts saīsināta darba laika shēmu un līdzīgiem pasākumiem, ko izraisījusi Covid-19 pandēmija.

Valsts saīsināta darba laika shēmas mērķis ir aizsargāt darba ņēmējus un pašnodarbinātās personas un tādējādi samazināt bezdarba un ienākumu zaudēšanas gadījumu skaitu. Tā ļauj uzņēmumiem, kuri saskaras ar ekonomiskām grūtībām, uz laiku samazināt nostrādāto stundu skaitu darbiniekiem, kuriem ienākumu atbalsts par nenostrādāto stundu skaitu tiek sniegts no publiskiem avotiem. Shēmai var piekļūt darba devēji, kas no 2020. gada marta līdz 2021. gada decembrim uz laiku ir piemērojuši dīkstāvi dažiem saviem darbiniekiem. Šādi darba devēji var pieprasīt algu izmaksu atlīdzināšanu līdz 80 % no dīkstāvē esošā darbinieka parastās bruto algas, nepārsniedzot 880 EUR mēnesī, ar nosacījumu, ka darbvieta tiek saglabāta. Papildus valsts saīsināta darba laika shēmai Slovākija ieviesa arī šādus papildu pasākumus: a) vienotas likmes iemaksu uz vienu darbinieku no 2020. gada marta līdz septembra beigām ar nosacījumu, ka pārdošanas apjoms samazinājies vismaz par 20 % (atbalsts no 180 EUR līdz 540 EUR mēnesī atkarībā no pārdošanas apjoma samazinājuma); b) vienotas likmes iemaksu līdz 2020. gada septembra beigām, kas maksājama pašnodarbinātām personām, kurām ir obligātā sociālā apdrošināšana, ar nosacījumu, ka pārdošanas apjoms samazinājies vismaz par 20 % (atbalsts no 180 EUR līdz 540 EUR mēnesī atkarībā no pārdošanas apjoma samazinājuma); c) atlīdzināšanu 80 % apmērā no darbinieka bruto algas (maksimāli līdz 1100 EUR) līdz 2020. gada septembra beigām uzņēmumiem, kas slēgti ar dekrētu; un d) vienotas likmes pabalstu 210 EUR mēnesī līdz 2020. gada septembra beigām darba ņēmējiem, kas strādā saskaņā ar līgumu, vienas personas uzņēmumiem un pašnodarbinātām personām.

Slovākija sniedza Komisijai attiecīgo informāciju.

Ņemot vērā pieejamos pierādījumus, Komisija ierosina Padomei pieņemt īstenošanas lēmumu par finansiālas palīdzības piešķiršanu Slovākijai saskaņā ar *SURE* regulu, lai atbalstītu minētos pasākumus.

• Saskanība ar esošajiem rīcībpolitikas noteikumiem konkrētajā rīcībpolitikas jomā

Šis priekšlikums pilnībā atbilst Padomes Regulai (ES) 2020/672, saskaņā ar kuru priekšlikums ir iesniegts.

Šis priekšlikums papildina citu Savienības tiesību instrumentu, ar ko sniedz atbalstu dalībvalstīm ārkārtas situācijās, proti, Padomes Regulu (EK) Nr. 2012/2002 (2002. gada

11. novembris), ar ko izveido Eiropas Savienības Solidaritātes fondu (ESSF) ("Regula (EK) Nr. 2012/2002"). Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/461, ar ko groza minēto instrumentu, lai paplašinātu tā tvērumu, iekļaujot tajā nozīmīgas ārkārtas situācijas sabiedrības veselības jomā un nosakot konkrētas darbības, par kurām var saņemt finansējumu, tika pieņemta 30. martā.

- **Saskanība ar citām Savienības rīcībpolitikām**

Priekšlikums ir daļa no to pasākumu klāsta, kuri izstrādāti, reaģējot uz pašreizējo Covid-19 pandēmiju, piemēram, Investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu, un tas papildina citus instrumentus, kas atbalsta nodarbinātību, piemēram, Eiropas Sociālo fondu un Eiropas Stratēģisko investīciju fondu (ESIF)/programmu *InvestEU*. Izmantojot aizņēmumus un aizdevumus šajā konkrētajā Covid-19 uzliesmojuma gadījumā, lai atbalstītu dalībvalstis, šis priekšlikums kalpo par otro aizsardzības līniju, lai finansētu saīsināta darba laika shēmas un līdzīgus pasākumus, palīdzot aizsargāt darbvietas un līdz ar to darbiniekus un pašnodarbinātās personas pret bezdarba risku.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Šā instrumenta juridiskais pamats ir Padomes Regula (ES) 2020/672.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Priekšlikumu pieņem pēc dalībvalsts lūguma, un tas apliecina Eiropas solidaritāti, sniedzot Savienības finansiālo palīdzību pagaidu aizdevumu veidā dalībvalstij, kuru skāris Covid-19 uzliesmojums. Šī finansiālā palīdzība kā otrā aizsardzības līnija palīdz pagaidu kārtā finansēt valdību palielinātos publiskos izdevumus saīsināta darba laika shēmu un līdzīgu pasākumu jomā, lai palīdzētu tām aizsargāt darbvietas un līdz ar to darbiniekus un pašnodarbinātās personas pret bezdarba un ienākumu zaudēšanas risku.

Šāds atbalsts palīdzēs skartajiem iedzīvotājiem un mazinās pašreizējās Covid-19 krīzes tiešo sociālo un ekonomisko ietekmi.

- **Proporcionalitāte**

Priekšlikums ir saskaņā ar proporcionalitātes principu. Tas nepārsniedz instrumenta mērķu sasniegšanai nepieciešamo.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Tā kā priekšlikums ir sagatavots steidzami, lai Padome to varētu pieņemt savlaicīgi, apspriešanās ar ieinteresētajām personām nav notikusi.

- **Ietekmes novērtējums**

Priekšlikuma steidzamības dēļ ietekmes novērtējums nav veikts.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Komisijai vajadzētu būt iespējai slēgt līgumus par aizņēmumiem finanšu tirgos, lai tos tālāk aizdotu dalībvalstij, kas lūdz finansiālu palīdzību saskaņā ar *SURE* instrumentu.

Papildus dalībvalstu garantiju sniegšanai regulējumā ir iestrādāti arī citi aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu shēmas finansiālo stabilitāti:

- stingra un piesardzīga pieeja finanšu pārvaldībai;
- aizdevumu portfeļa izveide, kas ierobežo koncentrācijas risku, ikgadējos riska darījumus un pārmērīgus riska darījumus atsevišķās dalībvalstīs, vienlaikus nodrošinot pietiekamus resursus tām dalībvalstīm, kurām tas visvairāk nepieciešams, un
- iespējas refinansēt parādu.

2020/0215 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Slovākijai saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2020/672 piešķir pagaidu atbalstu, lai mazinātu bezdarba risku ārkārtas situācijā pēc Covid-19 uzliesmojuma

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (ES) 2020/672 (2020. gada 19. maijs), ar ko izveido Eiropas pagaidu atbalsta instrumentu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā (*SURE*) pēc Covid-19 uzliesmojuma[1], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Slovākija 2020. gada 6. augustā lūdza Savienības finansiālo palīdzību, lai papildinātu valsts centienus novērst Covid-19 uzliesmojuma ietekmi un tā sociālekonomiskās sekas darba ņēmējiem.

(2) Paredzams, ka Covid-19 uzliesmojums un Slovākijas īstenotie ārkārtas pasākumi slimības uzliesmojuma un tā sociālekonomiskās un ar veselību saistītās ietekmes ierobežošanai dramatiski ietekmēs publiskās finanses. Saskaņā ar Komisijas 2020. gada pavasara prognozi bija sagaidāms, ka Slovākijas vispārējās valdības budžeta deficīts un parāds līdz 2020. gada beigām būs attiecīgi 8,5 % un 59,5 % no iekšzemes kopprodukta (IKP). Saskaņā ar Komisijas 2020. gada vasaras starpposma prognozi tiek prognozēts, ka Slovākijas IKP 2020. gadā samazināsies par 9,0 %.

(3) Covid-19 uzliesmojums ir imobilizējis būtisku darbaspēka daļu Slovākijā. Tas ir izraisījis pēkšņu un būtisku Slovākijas publisko izdevumu pieaugumu attiecībā uz valsts saīsināta darba laika shēmu un līdzīgiem pasākumiem, kā izklāstīts 4. apsvērumā.

(4) Konkrētāk, "Likums Nr. 5/2004 *Coll*. par nodarbinātības dienestiem", uz kuru ir atsauce Slovākijas 2020. gada 6. augusta pieprasījumā, ir bijis pamats vairāku pasākumu ieviešanai, lai novērstu Covid-19 uzliesmojuma ietekmi, tostarp atbalsta shēmai darba devējiem, kas no 2020. gada marta līdz 2021. gada decembrim uz laiku ir piemērojuši dīkstāvi saviem darbiniekiem. Šādi darba devēji var pieprasīt algu izmaksu atlīdzināšanu līdz 80 % no dīkstāvē esošā darbinieka parastās bruto algas, nepārsniedzot 880 EUR mēnesī, ar nosacījumu, ka darbvieta tiek saglabāta. Turklāt tika ieviesti vairāki papildu pasākumi: a) vienotas likmes iemaksa uz vienu darbinieku no 2020. gada marta līdz septembra beigām ar nosacījumu, ka pārdošanas apjoms samazinājies vismaz par 20 % (atbalsts no 180 EUR līdz 540 EUR mēnesī atkarībā no pārdošanas apjoma samazinājuma); b) vienotas likmes iemaksa līdz 2020. gada septembra beigām, kas maksājama pašnodarbinātām personām, kurām ir obligātā sociālā apdrošināšana, ar nosacījumu, ka pārdošanas apjoms samazinājies vismaz par

[1] OV L 159, 20.5.2020., 1. lpp.

20 % (atbalsts no 180 EUR līdz 540 EUR mēnesī atkarībā no pārdošanas apjoma samazinājuma); c) atlīdzināšana 80 % apmērā no darbinieka bruto algas (maksimāli līdz 1100 EUR) līdz 2020. gada septembra beigām uzņēmumiem, kas slēgti ar dekrētu; un d) vienotas likmes pabalsts 210 EUR mēnesī līdz 2020. gada septembra beigām darba ņēmējiem, kas strādā saskaņā ar līgumu, vienas personas uzņēmumiem un pašnodarbinātām personām. Vienotas likmes pabalstu var uzskatīt par saīsināta darba laika shēmai līdzīgu pasākumu, kā minēts Regulā (ES) 2020/672, jo tā mērķis ir aizsargāt pašnodarbinātās personas vai līdzīgu kategoriju darba ņēmējus no ienākumu samazināšanās vai zaudēšanas.

(5) Slovākija atbilst Regulas (ES) 2020/672 3. pantā izklāstītajiem nosacījumiem finansiālās palīdzības pieprasīšanai. Slovākija ir sniegusi Komisijai atbilstošus pierādījumus par to, ka faktiskie un plānotie publiskie izdevumi no 2020. gada 1. februāra ir palielinājušies par 1 077 457 000 EUR sakarā ar valsts pasākumiem, kas veikti, lai novērstu Covid-19 uzliesmojuma sociālekonomisko ietekmi. Tas ir pēkšņs un būtisks pieaugums, jo jaunie pasākumi aptver ievērojamu Slovākijas uzņēmumu un darbaspēka daļu. Slovākija plāno finansēt 390 262 000 EUR no palielinātās izdevumu summas, izmantojot Savienības fondus, un 56 311 400 EUR, izmantojot pašas finansējumu.

(6) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2020/672 6. pantu ir apspriedusies ar Slovākiju un pārbaudījusi faktisko un plānoto publisko izdevumu pēkšņo un būtisko pieaugumu, kas tieši saistīts ar saīsināta darba laika shēmām un līdzīgiem pasākumiem, kas minēti 2020. gada 6. augusta pieprasījumā.

(7) Tādēļ būtu jāsniedz finansiāla palīdzība, lai palīdzētu Slovākijai novērst Covid-19 uzliesmojuma izraisīto smago ekonomisko traucējumu sociālekonomiskās sekas.

(8) Šim lēmumam nebūtu jāskar to procedūru iznākums, kas var tikt veiktas saistībā ar iekšējā tirgus darbības traucējumiem, jo īpaši saskaņā ar LESD 107. un 108. pantu. Tas neatbrīvo dalībvalstis no prasības saskaņā ar LESD 108. pantu ziņot Komisijai par potenciālajiem valsts atbalsta gadījumiem.

(9) Slovākijai būtu regulāri jāinformē Komisija par plānoto publisko izdevumu īstenošanu, lai Komisija varētu novērtēt, cik lielā mērā Slovākija ir īstenojusi minētos izdevumus.

(10) Lēmums par finansiālās palīdzības sniegšanu ir pieņemts, ņemot vērā Slovākijas esošās un gaidāmās vajadzības, kā arī finansiālās palīdzības pieprasījumus saskaņā ar Regulu (ES) 2020/672, ko jau ir iesniegušas vai plāno iesniegt citas dalībvalstis, vienlaikus piemērojot vienlīdzīgas attieksmes, solidaritātes, samērīguma un pārredzamības principus,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Slovākija atbilst Regulas (ES) 2020/672 3. pantā izklāstītajiem nosacījumiem.

2. pants

1. Savienība piešķir Slovākijai aizdevumu, kura maksimālais apjoms ir 630 883 600 EUR. Maksimālais vidējais aizdevuma atmaksas termiņš ir 15 gadi.

2. Ar šo lēmumu piešķirtās finansiālās palīdzības pieejamības periods ir 18 mēneši, sākot no pirmās dienas pēc šā lēmuma stāšanās spēkā.

3. Komisija piešķir Savienības finansiālo palīdzību Slovākijai ne vairāk kā astoņās daļās. Vienu daļu var izmaksāt vienā vai vairākos maksājumos. Pirmās daļas maksājumu dzēšanas termiņi var būt ilgāki nekā maksimālais vidējais dzēšanas termiņš, kas minēts 1. punktā. Šādos gadījumos turpmāko maksājumu dzēšanas termiņus nosaka tā, lai maksimālais vidējais dzēšanas termiņš, kas minēts 1. punktā, ir ievērots, tiklīdz visas daļas ir izmaksātas.

4. Pirmo daļu izmaksā pēc tam, kad stājies spēkā aizdevuma līgums, kas paredzēts Regulas (ES) 2020/672 8. panta 2. punktā.

5. Slovākija sedz Savienības finansējuma izmaksas, kas minētas Regulas (ES) 2020/672 4. pantā, par katru daļu un visas Savienības maksas, izmaksas un izdevumus, kas izriet no finansējuma.

6. Komisija lemj par daļu apmēru un izmaksāšanu, kā arī par maksājumu apmēru.

3. pants

Slovākija var finansēt valsts saīsināta darba laika shēmu un papildu pasākumus, kā noteikts 54. panta 1. punkta e) apakšpunktā Likumā Nr. 5/2004 *Coll*. par nodarbinātības dienestiem.

4. pants

Slovākija informē Komisiju līdz [*DATUMS*: *6 mēneši pēc šā lēmuma publicēšanas dienas*] un pēc tam ik pēc 6 mēnešiem par plānoto publisko izdevumu īstenošanu līdz brīdim, kad šie plānotie publiskie izdevumi ir pilnībā īstenoti.

5. pants

Šis lēmums ir adresēts Slovākijas Republikai.

6. pants

Šo lēmumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs